

बाळभराड हिन्नी

ৰাজপথত হিন্দী

জেমচ, হেড্‌লী চে'জ

চিলে ভাবিকা শাল্লিকেশনচ, প্রাইভেট লিমিটেড
বড়ুস লিটী ১১০০১৫

বাজপঞ্চত হিন্দী

প্রথম প্রকাশ ১৯৮৮

পরিবেশক :

চিনে ভাবিকা পাব্লিকেশন্স, প্রাইভেট লিমিটেড
আই-১১, শিবলোক হাউচ,
(মিলন চিনেমা'র সম্মুখত)
নতুন দিল্লী-১১০০১৫

লেখক :

জি. টি. পি. প্রোহ, শিবলোক হাউচ
(‘মিলন চিনেমা’র সম্মুখত)
নতুন দিল্লী-১১০০১৫

মূল্য ২৫.০০ টাকা

॥ এক ॥

“সৌ সোপা দেখিছা? চাই লোহাচোন এবাৰ” ষ্ট্রাক ডাইভাবজনে ক’লে। লগে লগে ডেওঁ গাড়ীৰ বিবিকিখনেদি যুখ উলিয়াই খুঁই দিলে। “মই দৰকাৰ হলে কোনোবা আৰু পঁচা কৰিবোগীকো গাড়ীত তুলি লম, তথাপিও এই কুলক্ষণীয়াইতক মই কেতিয়াও মোৰ গাড়ীত উঠিবলৈ নিদিওঁ।” যুগাত বেন ডেওঁৰ যুখখন কোচ খাই গ’ল।

হেৰী মিইচেলে তাৰ বহল পিঠিখন, গাড়ীখনৰ চিটটোৰ পিছকালৰ চামৰাৰে বন্ধা আঙুৰা ঠাইখিনিত হেঁচি ধৰিলে। লগে লগে বেন ডেওঁৰ অস্থতৰ হ’ল, তীব্ৰ গতিত চলিথকা গাড়ীখনৰ যুহু যুহু জোকাৰণিবোৰ বেন ক’ৰ আক চামৰাৰ মাজেদি পাৰ হৈ অহা কাৰোবাৰ জ্বলদৰ তপনিহে! ডেওঁ বাটৰ দুয়ো কাষে চকু ফুৰালে। অলপ দূৰে দূৰে বাটৰ কাষে কাষে জ্বল বাতি থিয় হৈ থকা হিল্লীৰ দলবোৰ ডেওঁৰ চকুত পৰিল। সিহঁতৰ সেই লেডেৰা মোনাবোৰ, ডাঠ কাগজৰ বাকচবোৰ আৰু গীতাবোৰ—এই সকলো খিনিয়েই চকুত পৰিল।

“মাউবত মৰাইত চালা!” ষ্ট্রাক ডাইভাবজনে ওজৰি উঠিল। “ইহঁতেই বোলে আমাৰ তত্ত্বিত বংশধৰ,—চালা। কাৰলৈ গলে পাবোৰ, চালা, ডেকেটা ডেকেট গোছাৰ! কত! মিথকইত! জানানে, ইহঁতে নিচা কৰিবলৈ পইচা নেপালে মাকইতকো হত্যা কৰিব পাৰে। চালা...”

ষ্ট্রাকখনৰ সমুখত এইবাৰ কিছু দূৰত তিনিজনী ছোৱালী। শিঙনত হিপটায় আৰু বহল বহল শাৰ্ট। সিহঁতে ষ্ট্রাকখনলৈ চাই

হাত জোকাবিলে। অসভ্যালি কবি হাতেবে অলী ভলী কবি দেখুৱালে।

“বেটী নাককাটি নিলাজীহঁত!” ট্রাক ড্রাইভাৰজনে আকৌ খিৰিকিৰে মূৰ উলিয়াই থুৱালে। “আমাৰ ঢালা সতি সম্ভতি নাই ভালৈই হৈছে। আমাৰ সেইজনীয়ে আকৌ পেন পেনাই থাকে এই কথাটোকে লৈ! মই কৈ দিছোঁ, মোক এনেকুৱা বাবে বাংকৰা ল’ৰা ছোৱালী হৈ যদি এইটো ৰূপ ধৰে? তেতিয়া? না বাবা না। মোক এইচৰ নেলাগে!”

হেৰী মিট্‌চেলে এইবাৰ তাৰ পকেটৰ পৰা চিগাৰেটৰ পেকেটটো উলিয়ালে। পেকেটটো ইতিমধ্যে হেঁচা খাই পেটেকা উঠিল। তাকে আগবঢ়াই দিলে ট্রাক ড্রাইভাৰজনলৈ। ছুয়োটাই তটা চিগাৰেট জ্বলাই লোৱাৰ পিছত ট্রাক ড্রাইভাৰজনেই আকৌ কথা আৰম্ভ কৰিলে। “মই তোমাক কিয় গাড়ীত উঠাই ল’লো, তুমি হয়তো ভাবি আচৰিত হৈছা নহয়নে?” বাটৰ পৰা চকু ঘৰাই আনি তেওঁ এবাৰ হেৰীৰ মূখলৈ চালে। আকৌ বাটটোলৈ চকু দি কৈ গ’ল, “কওঁ শুনা। তুমি নিশ্চয় কেইদিনমানৰ আগতেহে মাথোন সেনাবাহিনীৰ পৰা ওলাই আহিছা—হয় নে নহয় কোৱা! মই সেনাবাহিনীত কাম কৰা মানুহক দেখিলেই চিনি পাওঁ জানা। বিশেষকৈ মোৰ দৰে নুবত গৈ থাকিব লগীয়া ছোৱা সৈনিকৰ জীৱন যি সকলে কটাই আহিছে সেইসকলক মই দেখিলেই ধৰিব পাৰোঁ। ময়ো এদিন কোবিত্ৰাত আহিলোঁগৈ জানানে? বাক বাদ দিয়া সেইবোৰ, তুমি পিছে কেতিয়া ওলাই আহিছা?”

হেৰীয়ে তেওঁৰ পিনলৈ কোবোৰে আহি থকা মন্ত বহল এডাল ক’লা বীৰনৰ দৰে অকোৱা পকোৱা বাটটোলৈ চাই কিবা এটা ভাবি আছিল। ট্রাক ড্রাইভাৰজনৰ প্রশ্নৰ উত্তৰ দিবলৈ গৈ তাৰ বেন মাতেই নোলাব এনেকুৱা লাগিল। কোনোমতে কলে, “আজি বহ

দিন হ'ল ?”

“এবা”, বুৰ ছপিয়াই ছপিয়াই টোক ড্ৰাইভাৰজনে কৈ গ'ল।
“মই তোমাক দেখিয়েই জানিছিলোঁ। নহয়। মই তোমাৰ গাত সেই
আৰ্মীৰ পোকটো এতিয়াই পাইছোঁ, বুইছা। এই পোকটো বাবলৈ
দিন লাগে। ইমান সহজে নেযায় ! পিচে আৰ্মীত থকাৰ দিনবোৰ
কেনে লাগিল ?

“অইনবোৰৰ যেনে লাগে ?” বাত ছটা অলপ জোকাবি
হেৰীয়ে উত্তৰ দিলে।

“এতিয়া শূৰি আহি ভাল লাগিছেনে বাক ?”

“জানো ? লাগিছে নেকি ! ঠিক ধৰিব পৰা নাই এতিয়াও।”

“জানো বহু জানো ! তোমাৰ গাৰ পৰা আৰ্মীৰ পোছেই বোৱা
নাই। এতিয়াই ক'ত গম ধৰিব পাৰিবা...হ ? আৰ্মী ! এবা,
বহুটো কিবা অদ্ভুত যেন নেলাগেনে বাক ? যেতিয়া আৰ্মীত থাকিবা
তেতিয়া তাক লাও দি অদ্ভুত নপৰা যেন লাগে। অৰুচ যেতিয়া
ওলাই আহিবা, 'এনে লাগিব যেন কিবা এটা মৰমৰ বস্তুহে হেৰাই
থাকিল ! চালা অদ্ভুত বস্তু। মোৰ হলে আৰ্মীৰ পৰা ওলাই আহি ঠিক
তেনেকুহাই লাগিছিল তাই !” চিগাৰেটোটোত দীঘলকৈ টান এটা দি
তেওঁ এসোপামান ধোৱা হাওঁ কাওঁলৈ পঠিয়াই দিলে আৰু অলপ
পিছতে নাকেদি বাহিৰ কৰি দি আকৌ কথা আবদ্ধ কৰিলে, “বাক
কোৱাচোন ! তাত বাক অৱস্থাটো, আমাৰ কাগজে পত্ৰটো ওলোৱান
নিচিনাকৈ সঁচাই বৰ সাংঘাতিক হৈ পৰিছিল নেকি ?”

হেৰীয়ে এইবাৰ গাটো বুৰাইলৈ ইকাতি হৈ বহি ললে।

“আচলতে জানা, তাত গৈ যে আমিবোৰ অত্যন্ত 'ব'ব' হব
লাগে। সেইটোহে আচল সাংঘাতিক কথা। এনেয়ে একো নাই।”
কথাৰ মাজতে তাৰ মনত পৰি গ'ল সেই সেমেকা পৰিবেশৰ আহল
বহল বাননী পথাৰবোৰ। সেই প্ৰথম ব'দ জাক ! আৰু সেই

ভয়ানকধবণৰ আকস্মিক আক্ৰমণবোৰ ! কথাবোৰ নেভাবিবলৈ বাবে বাবে সি ঠিক কৰে আৰু বাবে বাবে সেই একেখিনি ছবিয়েই আহি যেন তাৰ চকুৰ সম্মুখত ভাঁহি উঠে । মূৰটো জোকাৰ মাৰি দি সি যেন ছবিবোৰ মগজুৰ পৰা মচি পেলাব বিচাৰে । তাৰ কাৰণেতো এতিয়া এইবোৰ চব অতীত হৈ গৈছে ! সিতো তাৰ ভাগৰ তিনি বছৰীয়া সামৰিক সেৱা সমপূৰ্ণ কৰি আহিছে ! এতিয়া সেই অতীত দলভৰ তলেদি বৈ বোহা লেতেৰা পানীখিনিভৰ্তকৈ বেলেগ একো নহয় ।

ট্রাক ড্ৰাইভাৰজনৰ এনে লাগিল যেন এই ওখ পাখ সবল স্ত্ৰীসকল ডেকাজনৰ আৰ্শ্বত বিমান ব'ব লাগিছিল এতিয়া ঘৰলৈ উভতি আহিও সিমান ব'বেই লাগিছে ! তেওঁৰ মনটো বেয়া লাগি গ'ল । তেওঁ ভাবিছিল এওঁৰ সৈতে আগৰ আৰ্শ্বত থকা সিন্ধোবৰ বিষয়ে গল্প গল্প কৰি সময়খিনি পাৰ কৰি দিব পৰা বাৰ আৰু তাৰ লগতে এইখন যুদ্ধৰ আচল কাহিনী কিছুমানো তেওঁৰ মুখত শুনিবলৈ পাব । পিছে এওঁচোন সেইবিলাকৰ নামেই শুনিব নোখোজে ! পড়িকে পেৰেনিয়াই স্তম্ভি থাকি কি লাভ !

এই ট্রাক ড্ৰাইভাৰজনৰ নাম হ'ল চেম বেটজ । ডে'টনবীচ' বোলা ঠাইখনত তেওঁ গাড়ীখন পৰ্কিংবে'ত লগাইদি কাৰবে কুইক স্নেক বাব'ত সোমাই এটা চেণ্ডউইচ আৰু এটা বীয়েবৰ টেমালৈ ফটাকট খোৱাত লাগি গৈছিল । তেওঁ এতিয়া বাৰ লাগিব অব্যক্তভীল নামৰ চহৰখনলৈ ; কলম্বলৰ চালান এটা উত্তৰাফলৰ বজাৰ এখনলৈ আনিবৰ কাৰণে । এনেকৈ এইকালে তেওঁ সপ্তাহত ছুবাৰ আহে । ইতিমধ্যে তেওঁৰ এই ট্ৰিপটো ভাল নলগা হৈ আহিছে । কৰলৈ গলে এক প্ৰকাৰ যুগাই উপজিছে । কাৰণ হ'ল এই হিল্লীবোৰ ! ইহঁতজাকৰ প্ৰতাপত এই বাটটোৱেদি ট্রাক চলোৱাটো প্ৰায় দুঃসাধ্য হৈ পৰিছে । সাগৰ পাৰত ব'দ লোৱাৰ চৰ পুৰাবলৈ অহা এই শত্ৰুজাক দেখিলে তেওঁৰ গা জ্বলি যায় ।

ইহঁতৰ একোতো ঠিক নাই ! কোনপাকত আহি গাড়ীৰ আগত
পৰে ! সিহঁতক খালি গাড়ীত উঠিবলৈহে লাগে । তাৰ কাৰণে লগৰ
ছুই এটা গাড়ীৰ তলত পৰি মৰিলেও যেন সিহঁতৰ পাত নেলাগে !
মনটো তেওঁৰ বিতৃষ্ণাবে ভৰি পৰে । মূৰ দাতি চাই দেখে যে
টেবুলখনৰ সিটো মূৰত, এজন ডেকাই এটা ‘ক’ক’ আৰু এটা
চেণ্ডুইচ লৈ একান্তমনে খোৱাত লাগিছে । জিৰি বহুৱীয়া এই
ডেকাজনক তেওঁৰ প্ৰথম দেখাতেই বেচ ভাল লাগিছে । তেওঁৰ
দেহৰ গঠন আৰু খোজ কাতলৰ ধৰণ দেখিলেই কব পাৰি যে সেনা
বাহিনীৰ পৰা ওলোৱা তেওঁৰ বৰ বেছি দিন ছোৱা নাই । বিশেষকৈ
তেওঁৰ এই ধৰণ কাৰণবোৰৰ মাজেদি তেওঁৰ মনৰ দৃঢ়তাৰ যি উমান
পোৱা গৈছে তাৰ পৰাই তেওঁ বুজিছে যে এই ডেকাজন এলা সেলা
ভকত নহয় !

খাই থকাৰ মাজতেই এবাৰ দুবাৰকৈ তালেখিনি কথা হ’ল
তেওঁলোক দুজনৰ মাজত । ছেৰী মিট্‌চলে যেতিয়া ক’লে তেওঁৰ
দক্ষিণৰ কাললৈকে বাবলৈ আহিছে তেতিয়া বেক্ট্‌জে নিজেই
উপৰাচি ক’লে তেওঁৰ টাকতে তেওঁ যাব পাৰিব বুলি । বেক্ট্‌জৰ
কিন্তু এনেকৈ উপৰাচি কাৰোবাক লিক্‌ট দিয়াৰ কথা আঁতৰি কালি
মনতেই নপৰে । পিছে এই ডেকাজনক তেওঁৰ ভাল লাগিছিল
আৰু তেওঁৰ এই প্ৰস্তাৱ তেওঁ মানি লোৱা কাৰণে বৰ সুখী হৈছিল ।

বেক্ট্‌জে এইবাৰ ভাবিলে, আমাৰ কথা নেপাতিল বাক নাই !
সেইবুলিনো সংসাৰত কথা পাতিবলৈ অক্লান্ত বিষয়ৰ অভাৱ হ’লনে ?

“তুমি বাক মায়ামীৰ কালে বাবলৈ আহিছা নেকি ?” তেওঁ
শুধিলে । “মই হলে তোমাক ভালৈকে নিব নোৱাৰিম দেই তাই !
মই যাম অৱেজতীললৈ । মায়ামীলৈ তাৰ পৰাও প্ৰায় এম ৮০
মাইলমান থাকেগৈ ।”

“মই যাম পেৰেডাইড চিটিলৈ ।” ছেৰীয়ে কলে, “তুমি বাক

ঠাইখন জানানে ?

“মই কেতিয়াও সেইকালে যোৱা নাই। কিন্তু ঠাইখনৰ বিষয়ে ইতিমধ্যে যথেষ্ট শুনিছোঁ। সেইখন হেনো কেবল চহকী মানুহৰহে চহৰ। তাৰ পুলিচবোৰে হেনো আমাৰ নিচিনা মানুহক তাত সোমাবই নিদিয়ৈ। অৱশ্যে তোমাৰ চাগৈ তাত কিবা চাকৰি-বাকৰিৰ যোগাৰ হৈ আছে !”

“ওঁহো, তেনেকুৱা চাকৰি বাকৰি একো নাই। পিছে কিবা এটা যোগাৰ কৰি লবগৈ পাবিম নিশ্চয় !” মই শুনিছোঁ বোলে টুবিট চিজন আবন্ত হ'লে তাত অস্থায়ী কাম দেখাব ওলায়।” হেৰীয়ে কৈ গ'ল—“আক এটা কথা, মই যেই সেই কামকে কৰিব পাৰোঁ। মোৰ কাৰণে ভাল কাম বেয়া কাম বুলি একো নাই। মোৰ নিজৰ কামটো সিজিলেই হ'ল ! তত্পৰি, সাগৰৰ পাৰৰ ব'দজাকৰ প্ৰতি আজি বহুত দিনৰ পৰাই মোৰ মনত এটা হেপাহ জাগি আছে।” তাৰ মুখত হাঁহি বিৰিঙি উঠিল ! “তুমি হয়তো ভাবিছা ভিয়েটনামতো মই ব'দ আৰু সাগৰ ভালকৈয়ে পাইছিলোঁ ! পিছে কণ্ট শুনা, সেই সাগৰ আৰু এই সাগৰৰ-মাজতৰে আকাশ-পাতাল ঐভেদ সেইটো জানো তোমাক বেলেগে বুজাই ব'ব লাগিব ?”

“মোৰ কথা শুনা”, বেক্ট্ৰে ক'লে। এইবাৰ যেন তেওঁৰ 'গম্ভীৰ মুখখন আৰু বেছি গম্ভীৰ হৈ পৰিল। তেওঁ কৈ গ'ল, “মই যেতিয়া তোমাক নি অৰেজভীলত নমাই দিম তেতিয়া তাৰ পৰা তুমি ভিতৰুৱা বাটটো ধৰিবা। এই হাইৱে'টোৰ কালে নাহিবা ই বুলিছোঁ। এই সৰ্ব্বজনীনীয়া, হুতচিৰি যোৱাইতৰ পাল্লাত পৰিলে হ'ল আৰু ! তুমি অকলে একো কৰিব নোৱাৰা। আমি অৱশ্যে সকলোৱে পাবিম বুলিয়েই ভাবোঁ। পিছে তুমি অকলে আঠ বছৰটোৰ বিকছে কেনেকৈ কটো কৰিবা। সিহঁততো একদম শগুণ। যেতিয়া আহে

একবাবে জাক পাতি আছে।” তেওঁ কেবাহিকৈ, হেবীৰ নকুমকৈ
 কিনা দীঘল মোনাটোলৈ চালে। হেবীয়ে হুই চৈতৰ মাজতলৈ
 সেইটো চেপি ধৰি আছে। “এই যে তোমাৰ বে'গটো! কেনেবাকৈ
 যদি সেইটো সিহঁতৰ চকুত পৰিল, হ'ল আক! গোটেই গালে খেদি
 আহিব নহয়। আক তোমাৰ হাতবড়ীটো দেখিলে সিহঁতক কোনে
 পায়! বিশ্বাস কৰা এই শপ্ত মখাই যিটো বিচাবে সেইটো
 লৈছে এবে!”

“বাক দেখা দাব!” হেবীয়ে যেন অলপ অধৈৰ্য্য হৈ
 উত্তৰ দিলে।

বেট্‌জে তেওঁৰ গধুৰ হাতখন হেবীৰ আঠুত দি ক'লে।

“তোমাৰ দৰে অকলশৰীয়া ডেকা এটা সিহঁতৰ সমুখত
 এজাক শিয়ালৰ মাজত এটা লেডেৰা সিংহ যেন হৈ পৰিবা, বুইছা।
 এই ডাইৱে'টো মুঠেই নিৰাপদ নহয়। মোৰতো সলায় ভয় লাগি
 থাকে, যদি কেতিয়াবা মাজ বাটত গাড়ী বেয়া হয়! মই অৱশ্যে
 আৰ্মীত থাকোতে অনেকএকজন দেখিলোঁ, অনেক অকুত পৰিস্থিতিৰ
 সমুখীন হ'লোঁ। কিন্তু এইটো বাস্তৱত ক'ববাত ইঞ্জিন বেয়াহৈ
 মাজবাটত থপিব লগীয়া হোৱাৰ কথা ভাবিলেও মোৰ গা-টো শিয়ৰি
 উঠে।” তেওঁৰ কথা শুনি হেবীয়ে এইবাৰ তেওঁৰ মূখলৈ চালে।

“ইমান সাংঘাটিক নে বাক?”

“সাংঘাটিক মানে? বছৰটোৰ এইটো সময়ত বিশেষকৈ এই
 বাটটো হৈ পৰে সাক্ষাৎ বমপুৰী। এই বমপুতমখা এই সময়ত
 একবাবে জাক পাতি পাতি ওলায়হি নহয়!” বেক্ট্‌জে যেন
 বমপুত মখাক চকুৰ আগতে দেখা হৈ পাইছে এনেকুৱা কবিলে।
 “কওঁ শুনা! আমাৰ লগৰ ষ্ট্রাক ডাইভাৰ এজনৰ কাহিনী! এদিন
 বাতি অবেজতীললৈ আহি চহৰ পাবলৈ বিশ মাইলমান থাকোতেই
 বেচেৰাৰ গাড়ীৰ এঞ্জেল ভাগিল। বচ্, মাজবাটেই পৰিল

চৌঠেঠীয়াত ! পিছদিনা পুলিচে যেতিয়া তেওঁক পালে তেতিয়া তেওঁৰ এখন ঠেং ভঙা, বুকুৰ কান্ধি হাড় বেকা আৰু গোটেই মূৰখন ওপহি ভীতাকাৰ ! গাড়ীত থকা প্ৰায় আধা টনমান কলমূলৰ প্ৰায় গোটেইখিনিয়েই শে'ব ! পিছত সি বেচেৰা মহ সপ্তাহ হস্পিটালত পৰি থাকিব লগা হ'ল । হস্পিটালৰ পৰা ওলাই আহি সি ট্ৰাক চলোৱা কামটো এৰি দিলে । ঠাৱাৰীভাৱে হাত দিলেই তাৰ কঁপনি উঠা হ'ল । এতিয়া বেচেৰা গেবেজ এটাত সামান্য কাম এটা কৰি কোনোমতে পেটে ভাতে খাই আছে । মই কৈছো নহয়, এইটো সময়ত এই বাটটো আৰু বমপুৰীৰ মাজত কোনো তকাং নাই । চোৱা সৌজাক দেখিছা ?”

অদ্ভুত ধৰণৰ সাজ পাব পিছা, দাঁড়িয়ে গৌকে ভোবোকাৰ পাঁচটা ডেকাই ট্ৰাকখন বখাবলৈ হাত দঙা সিহঁত হুটাৰ চকুত পৰিল । বেক্টেৰে গাড়ীৰ স্পীড বঢ়াই দিলে । ডেকা ল'বাকেইটাই যেতিয়া দেখিলে যে গাড়ীখন বোৱাৰ কোনো আশা নাই তেতিয়া তাৰে এটাই দিলে জাপ মাৰি মাজ বাস্তালৈ ! হেৰীৰ এনে লাগিল যেন আগচকাটোৰ তলত পৰি ল'বাটো চেপেটা হ'ল ! কিন্তু বেক্টেৰৰ অভিজ্ঞ হাতে এনেকৈ ঠাৱাৰীং ফুৰালে যে মুহূৰ্ত্ততে যেন সিহঁত একেবাৰে বমপুৰীৰ পৰাহে ফুৰি আহিল গৈ । হেৰীয়ে ইতিমধ্যে চকু মুদি দিছিল । পিছ মুহূৰ্ত্ততে চকু মেলি সি দেখিলে যে চিকচিকিয়া এহাল চকুৰে সৈতে এখন শেঁতা মূখ যেন খিৰিকিব কাষেদি পিছলৈ পাব হৈ গ'ল ! ল'বাটো বাচি গ'ল । কিন্তু হুটামান ডাঙৰ ডাঙৰ শিলগুটি আহি ট্ৰাকখনৰ পাত লাগি বাস্তাত চিটিকি পৰিল ।

“দেখিলানে এতিয়া ? সেই শব্দগুটো একেবাৰে নিছাত মচুল হৈ আছিল । কি কৰিছে সি হয়তো নিজে একো গম নেপায়...চালা !” বেক্টেৰে দাঁত কৰচিব ধৰিলে । সিকালৰ পৰা

পাকীচাবী কিবা অহা হলেতো আজি আমি ছুরোচাই ইতিমধ্যে
সিগুৰী পালোঁগৈহেভেন।”

“এইছোৱা বাটত পুলিচ পহৰাব একো বন্ধবন্ধ নায়েই
নেকি বাক ? থাকিলে কি হব ? আমাৰ এই দেশখন স্বাধীন নহয়
জানো ? বাটেদি খোজ কঢ়াটোতো বেআইনী কাম নহয়।” কেট্টেজে
পেগলাইব হুবত কৈ গ’ল। “ইহঁতক কোনে ধৰে ? পুলিচৰ পৰীক্ষা
দলতো খ.স্বত্বৰ বাবেহে এই কালেদি আহি পাব হৈ যায়। সেইকণ
সময় শান্ত হৈ থাকিয়েই হ’ল। বচ্, পুলিচৰ দল পাব হৈ যোৱাৰ
পিছতহে ইহঁতৰ আচল বপটো ওলাই পৰে।”

হেৰীয়ে এইবাব বাছ ছটা জোকাবিলে। তাৰ সন্মুখৰ যাত্ৰাম
আধাখিনি আয়োগ যেন ইয়াতেই থে’ব হৈ থাকিল।

“পেৰেভাইক চিঠিলৈ দাৱাৰীৰ পৰাও প্ৰায় এশ মাইলমান দূৰ
হব, নহয়নে ?”

“প্ৰায় সিমানেই হব। তাৰমানে অৰেকডীলৰ পৰা, ধৰা প্ৰায়
ছয় মাইল। তুমি কিন্তু ঘাই বাটটো নধৰিবা। ভিতৰুৱা সক
বাটটোৱেদিহে যাব। মোৰ লগত এখন মেশ আছে। তুমি সেইখন
নিব পাৰা।”

একটোমানৰ পিছত কেট্টেজে ঘাই বাটটো এবি কাষৰ এটা সক
বাট ধৰিলে। তেওঁ কলে “আমি প্ৰায় পাইছোহিৱেই বুলিব লাগে ;
আক মাত্ৰ দুমাইলমান বাকী। তুমি পিছে সৌ বাটটোহে ধৰিব
লাগিব।” আত্মলি টোঁৱাই তেওঁ বাটটো দেখুৱালে। কিছুদূৰ
আগুৱাই গৈ সেই বাটটো পোৱাৰ লগে লগে তেওঁ পাকী বহালে।
“এই কালেদি অৱশ্যে তুমি অলপ বেছিকৈ খোজ কাঢ়িব লগীয়া
হব। ভাগ্য ভাল হলে পাকীচাবীও পাই যাব পাৰা। এই অকলস
খেতিয়ক সকলে সত্ত্বে এই বাটটোৰেই অহা যোৱা কৰে। কিন্তু
সাহায্যৰ। এইখন ঠাইত কিন্তু নিৰাপদ বুলি একো নাই। যিকোনো

মূৰ্ছিত বিপদ আহিব পাৰে।” তেওঁ গাড়ীৰ সন্মুখৰ ফালৰ বেকৰ পৰা এখন মেণ উলিয়াই হেৰীৰ সন্মুখত মেলি ধৰিলে। “এনেয়ে কিন্তু ঠাইখন বেছ ভাল। মাজে মাজে অৱশ্যে কিছু বোকা পানীও নোহোৱা নহয়। আৰু এটা কথা কিন্তু। সাপ-চাপ ছই-এটা ওলাই পিছে।” হেৰীৰ চকুলৈ চাই হাঁহি কলে, “তুমি এতিয়া পিছে যি ঠাইৰ পৰা উভটি আহিছা তাৰ পিছত আৰু সাপে তোমাক ভয় খুৱাবৰে নোৱাৰে সেইটো তুমি নকলেও মই বুজোঁ।” তেওঁ আকৌ গাড়ীৰ ভিতৰলৈ সোমাল আৰু এইবাৰ এডাল চুটি মোটা লাঠি উলিয়াই আনিলে। “এইডাল লোৱা, ইয়াৰ নিচিনা অস্ত্ৰ এডাল মোৰ কাৰণে আছেই। এইডাল বৰ কামত অহা বস্তু। কবতো নোৱাৰি কোন মূৰ্ছিত দৰ্কাৰ পৰে।”

হেৰীয়ে মূৰটো জোকাৰি, কলে—

“ঠিক আছে ঠিক আছে; মোক এইডাল ন’হলেও হব?”

“ভেনেকৈ নকৰা। বাটত কেতিয়া কি বস্তুৰ প্ৰয়োজন হয়, তুমি কেনেকৈ জানিব? লোৱা বুলিছোঁ নহয়।” তেওঁ এইবাৰ লাঠিডাল জোৰকৈ হেৰীৰ হাতত গুজি দিলে। “আচ্ছা ভাই, মোৱা দেই, ঈশ্বৰে তোমাৰ মঙল কৰক। সমুদ্ৰতীৰত বন্দ আৰু বং ছুয়োটাই তোমাৰ লগ দিয়ক...আচ্ছা!”

ছুয়ো হাত মিলালে।

হেৰীয়ে কলে, “তুমি যে নবম কৰি ইমান দূৰ গাড়ীত উঠাই আনিলা, তাৰ বাবে অশেষ ধন্যবাদ দেই। উভটি আহোঁতেও হয়তো মই তোমাক বিচাৰিম। মোৰ খুব বেছি ভাল ছুনাহমান হ’ব। তাতকৈ বেছিদিন নেথাকো।” সি এইদৰে তাৰ বে’গটো গাড়ীৰ পৰা নমাই বাক্ত আৰি ললে আৰু বেক্টেজ দিয়া লাঠি ডাল তাত ভৰাই ললে।

বেক্টেজ কলে, “নিশ্চয় নিশ্চয়, এই গোটাই চিচনটোৰ প্ৰতি

সোমবাৰ আৰু বুধস্পতিবাবে মোক তুমি ইয়াতেই পাবা। অবেজ-
 ভীলৰ বাকেই সোধা সিয়েই মোৰ ঠিকনা বটাই দিব। তোমাক
 উভটি বাওঁতেই লগ পালে বৰ ভাল লাগিব। হয়তো তোমাৰ বুদ্ধৰ
 কাহিনীবোৰ ভেতিয়া আৰু ভাল লাগিব। সঁচা কথা কৈছো,
 সেইবোৰ শুনিবলৈ মোৰ বৰ মন যায়।

হেৰীয়ে হাঁহিলে। কলে, “কেথা যাৰ বাক! আচ্ছা বোদ্ধা
 দেই। আকৌ কৈছো, বহুত বহুত ধন্যবাদ।

ট্রাকখন গুটি গ’ল। হেৰীয়ে সেই কালে চাই হাত
 জোকাবিলে।

এইবাৰ হেৰী নিজৰ বাটেদি আগবাঢ়িল। প্ৰায় পাঁচ মাইলমান
 খোজ কঢ়াৰ পিছতো সি বাটত কাকো লগ নেপালে। আৰু কিছুদূৰ
 আগবাঢ়ি বোদ্ধাৰ পিছত বাটৰ ছুয়োকাৰে ইউকেলিপটচ গছেৰে
 বাটৰ ছুয়োকাৰে ভৰি থকা এডোখৰ ডাঠ ঠাই পালেগৈ। এজোপা
 ডাঙৰ ইউকেলিপটচ গছৰ তলতে সি বহি পৰিল। বেগৰ পৰা
 মেপখন উলিয়াই চালে। দেখিলে আৰু দুমাইল মান আগতগৈ এই
 বাটটো ঢুকালে কাটি গৈছে। এটা বাট খুঁবি গৈ আকৌ হাইৱে’ত
 লাগিছেগৈ আৰু আনটো গৈ লাগিছেগৈ এখন সৰু চহৰত। নাম
 ‘লিটল অবেজভীল।’ তাৰ পৰা এই বাটটো আকৌ এটা
 হাবিভলীয়া অকলেদি গৈ অলপ এখন চহৰ পাইছেগৈ। সেইখন চহৰৰ
 নাম হ’ল “য়েল’ একৰ্চ্”। সি তাতেগৈ নিশাটো কটাবলৈ ঠিক
 কৰিলে।

সি আকৌ খোজ ললে। অসীত থাকি তিনি বছৰ ধৰি শ্ৰেষ্ঠ
 বুদ্ধ ক্ষেত্ৰত কটোৱাৰ পিছত এতিয়া তাৰ দেহত যেন শক্তি অকুবন্ত।
 খোজ কাঢ়ি তাৰ বৰ ভাল লাগিছে।

এক মান বজাত সি বাটৰ কাষৰ গছ এজোপাৰ তলত বহি
 কৰী আৰু বিলাহী ভবোৱা চেণ্ডউইচ, এটা আৰু ইতিমধ্যে অলপ

অসম গবৰ্ণ হৈ পৰা ক'ক এৰটল খাই ললে। চিগাৰেট এটা জ্বলাই
লৈ বে'গটো কান্ধত তুলি লবলৈ ধৰোঁতেই পুলিচৰ গাড়ী এখন
আহি তাৰ কাষত ব'ল।

গাড়ীখনৰ পৰা দুজন বেঙ জুই পুই পুলিচ কৰ্মচাৰী নামি
আছিল। যিজন গাড়ীখন চলাই আহিছিল, তেওঁক পিছ পেলাই
শৈ ইজন পুলিচ বিষয়া আহি হেৰীৰ সন্মুখত থিয় হ'ল। গাড়ী
চলাই অহাজন এওঁতকৈ বয়সত সৰু যেন লাগিল। কিছু দূৰত
তেওঁও হ'লটাবত ভৰাই ধোৱা পিটলটোত হাত দি সাৱধানে থিয় দি
থাকিল।

“তুমি কোন? ইয়াত কি কৰিছা?” বয়সিয়াল পুলিচ
বিষয়াজনে সুধিলে।

হেৰীয়ে দেখিলে তেওঁৰ স্কাৰ্টৰ বাহৰ কালে চাৰ্জেক্টৰ ট্ৰাইপ।

সি লাহেকৈ কলে, “খোজ কাঢ়ি ফুৰাৰ বাহিৰে একোখে কৰা
নাই সেইটো নিশ্চয় আপোনালোকেও দেখিছে।”

“সঁচানে?” চাৰ্জেক্টৰ চকু এইবাৰ হেৰীৰ দুটি হাতৰ থাকী
স্কাৰ্ট আৰু থাকীজিলৰ পেণ্টৰ, কটাৰীৰদাৰ যেন কাৰা ইন্দ্ৰি থকা
ভাজবোৰৰ ওপৰত পৰি'ল। লগে লগেই যেন তেওঁ কিছু দমি
গ'ল। লাহেকৈ সুধিলে,

“তোমাৰ নাম?”

“হেৰী, হেৰী মিট্‌চেল।”

“ঘৰ?”

“নিউ ইয়ৰ্কত।”

“কিবা কাগজ-পত্ৰ আছে?”

হেৰীয়ে স্কাৰ্টৰ পকেটৰ বুটামখুলি এৰাপ কাগজ উলিয়ালে।
তাৰ মাজৰ পৰা, সেনাবাহিনীৰ পৰা ওলাই অহাৰ প্ৰমাণ পত্ৰ,
ড্ৰাইভিং লাইচেন্স, আৰু তাৰ পাচৰ'ট উলিয়াই দেখুৱালে।

চাৰ্জেন্টে আৰ্মীৰ ডিচাৰ্জ পেনাৰখিনি ভালকৈ চকু ঘূৰাই চালে আৰু হেৰীলৈ কেবাহিকৈ চাই কলে, “তাৰ মানে এই কেইদিনমানৰ আগতেহে ওলাই আহিছা নহয়নে ? আৰ্মীত পেৰাক্ৰণাৰ আছিল ? বেছ কৃষ্টি কৰিলা নিশ্চয় !”

“আপুনি যদি সেইটো কৃষ্টি বুলি ভাবে মোৰ কবলগীয়া একো নাই।” হেৰীয়ে নিস্পৃহভাৱে উত্তৰ দিলে, “মই পিছে অকনো উপভোগ কৰিব পৰা নাছিলোঁ।”

চাৰ্জেন্টজনে কাগজপত্ৰখিনি হেৰীক ঘূৰাই দিলে।

“তুমি পিছে এতিয়া ক’লৈ যোৱা ?”

“পেৰেডাইজ চিটিলৈ।”

“তালৈকো বেছ দূৰ হ’ব। আচ্ছা বাক কোৱাচোন, তুমি নোৱাৰাত পৰিহে খোজ কাঢ়ি বাট বুলিছা নে খোজ কঢ়াটো তোমাৰ চখহে ?”

হেৰীৰ মূখৰ স্বভাৱতুল্য হাঁহিটো ইতিমধ্যে মাৰ গৈছিল। পুলিচ বিষয়াজনৰ এই অপ্ৰাসঙ্গিক প্ৰশ্নবোৰ শুনি শুনি ইতিমধ্যে সি বেছ আমনি বোধ কৰিছিল। এইবাৰ পোনে পোনে তেওঁৰ চকুলৈ চাই সি কলে, “সেইটো ভনাটোও আপোনাৰ কাম নেকি চাৰ্জেন্ট !”

“এবা, সেইটোও আমাৰ কাম। আমি যদি কোনোবাই লগত টকা-পইচা নোহোৱাকৈ দক্ষিণলৈ ধৰি যোৱা বুলি গম পায় তেনেহলে তেওঁক আমি তৎক্ষণাত ধৰি পেলাওঁ। তোমাৰ লগত টকা-পইচা কিবা আছে জানো ?”

“আছে। দুশ দহ ডলাৰ। আৰু, মই খোজ কাঢ়ি ভাল পাওঁ।” হেৰীয়ে গহীনাই উত্তৰ দিয়ে।

চাৰ্জেন্ট মূৰ হুপিৱালে।

“পেৰেডাইজ চিটিত কিবা চাকৰি-টাকৰি পাইছা যেন পাওঁ ?”

“নাই পোৱা! কিন্তু কাম এটা নিশ্চয় পাই কাম চাই।
অৱশ্যে মই তাত দুমাহতকৈ বেছি নেখাকোঁ। তাৰ পিছতই
নিউ ইয়ৰ্কত এটা ভাল কামত জ্বীন কৰিব লাগিব।”

চাৰ্জেটে আকৌ মূৰ হুপিয়ালে।

“তোমাৰ হয়তো বিশ্বাস কৰিবলৈ টান লাগিব;” এইবাৰ
অৱসন্নতাৰ সূৰত চাৰ্জেটে কৈ গ’ল, “কিন্তু তোমাক নকৈ আক
কি? আজি কিছুদিনৰ পৰা এই গোটেই জিলাখন তোমাৰ
জিয়েটনামৰ সেই ধাননী পথাৰবোৰ নিচিনাই শুৱাবহ হৈ
পৰিছে।”

হেৰীয়ে ঘেন কোনোমতেহে নিজকে সংযত কৰি ৰাখিলে।

“হয় নেকি? পিছে এটা কথা, চাৰ্জেট। আপুনিতো
জিয়েটনামৰ সেই ধাননী পথাৰবোৰ দেখি নাই। মই হলে যোৱা
ছদিন ধৰি আপোনালোকৰ এই জিলাখনতেই আছোঁহি।
মোৰ বোখেৰে এইখন জিলাৰ পৰিস্থিতি সম্পৰ্কে কথাবোৰ অলপ
অভিভাষিত কৰি কোৱা হৈছে নেকি! মই কিন্তু সিমান ভয় খোৱা
নাই।”

চাৰ্জেটে এইবাৰ তেওঁৰ বাহু দুটা লবালে। তেওঁ কলে,
“দুঘৰটোমান আগতে এজনী গাভৰু ছোৱলী আৰু চাৰিটা চেঙেলীয়া
ডেকাই ইয়াৰ পৰা পাঁচ মাইলমান আগত এটা কাৰ্ম হাউচত
সোমাই তিনিটোমান চিকেন আৰু ট্ৰেল্জিইৰ ৰেডিঅ’ লৈ উধাও
হৈছে। আচৰিত কথা কি জানানে? সেই সময়ত তাত এটা নহয়
দুটা নহয় চাৰিটাকৈ আদহীয়া, জুইপুঠ মানুহ মজুৎ আছিল। সিহঁতে
এই গোটেই কাণ্ডটো চকুৰ আগত দেখি আছিল। অথচ কোনো
এটাই এই ডেকা গাভৰু কেইটাক বাধা দিয়াৰ কথা নেভাবিলে।
সিহঁত শুধি যোৱাৰ পিছতেহে আমাক খবৰ দিলে। মই অৱশ্যে
এইটোও কাম যে কাৰ্ম হাউচে সেই মানুহকেইটাই সিহঁতক তাৰ পৰা